

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

ЗАВДАННЯ

**ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ІЗ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПРАКТИКУМ ЗІ СКЛАДАННЯ
ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ”**

Харків
2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

ЗАВДАННЯ

**ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ІЗ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПРАКТИКУМ ЗІ СКЛАДАННЯ
ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ”**

(галузь знань 08 “Право”,
перший (бакалаврський) освітньо-кваліфікаційний рівень,
спеціальність 081 “Право”)

Харків
2015

Завдання та методичні рекомендації до практичних занять із навчальної дисципліни “Практикум зі складання процесуальних документів у кримінальному провадженні” (галузь знань 08 “Право”, перший (бакалаврський) освітньо-кваліфікаційний рівень, спеціальність 081 “Право”) / уклад.: В. В. Вапнярчук, О. В. Капліна та ін. – Х. : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. – 74 с.

У к л а д а ч і: В. В. Вапнярчук,
О. В. Капліна,
М. О. Карпенко,
Є. В. Повзик,
А. Р. Туманянц,
О. Г. Шило

Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою університету (протокол № 7 від 15.08.2015 р.)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Цільове призначення навчальної дисципліни “Практикум зі складання процесуальних документів у кримінальному провадженні” полягає в поглибленому вивченні студентами вимог кримінального процесуального закону щодо процесуальних документів, що складаються слідчим, прокурором, слідчим суддею і суддею (судом) у досудовому і судовому провадженнях; аналізі проблем, що виникають при їх складанні, та в отриманні практичних навичок складання процесуальних документів у кримінальному провадженні, що є важливим елементом підготовки висококваліфікованого фахівця для роботи в правоохоронних органах та суді.

У результаті вивчення даної дисципліни студент має набути:

а) уявлення про:

– значення дотримання формальних вимог кримінального процесуального закону в кримінальному провадженні для захисту прав і свобод людини;

– елементи професійної етики, зокрема, культуру складання, оформлення процесуальних документів;

б) знання:

– поняття, значення, законодавчої регламентації і типової структури (форми) кримінальних процесуальних документів;

– видів кримінальних процесуальних документів і вимог, що пред’являються до них;

– вимог до якості процесуальних документів, сформульованих у рішеннях Європейського суду з прав людини, правових позиціях Конституційного Суду України, постановях Пленуму Верховного Суду України, Інформаційних листах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, наказах Генерального прокурора України, Міністерства внутрішніх справ України;

– змісту, підстав винесення, порядку оформлення кримінальних процесуальних документів, що складаються під час

досудового розслідування та судового розгляду в кримінальному провадженні;

в) в м і н н я:

– аналізувати вимоги закону при складанні процесуальних документів на стадіях досудового розслідування та судового розгляду в кримінальному провадженні;

– вільно оперувати поняттями і категоріями: процесуальний документ, його ознаки, структура та ін.;

– складати основні процесуальні документи кримінального провадження з урахуванням вимог, що до них ставляться;

– логічно і правильно викладати свою думку в рішеннях, що виносяться слідчим, прокурором, слідчим суддею та суддею (судом) на стадіях досудового розслідування та судового розгляду в кримінальному провадженні;

г) н а в и ч о к:

– оформлення процесуальних документів, що складаються на стадіях досудового розслідування та судового розгляду в кримінальному провадженні;

– знаходження та усунення помилок у кримінальних процесуальних документах.

При вивченні “Практикуму зі складання процесуальних документів у кримінальному провадженні” використовуються різні форми навчання: лекції, практичні заняття, безпосереднє складання процесуальних документів та їх редагування.

Вихідні дані до практичних занять скомпоновані за єдиною фабулою, завдяки чому можна простежити процесуальну діяльність із моменту отримання інформації про кримінальне правопорушення, оцінити фактичні дані, що були отримані слідчим, прийняти на їх підставі відповідні рішення і оформити їх з додержанням вимог закону. Інакше кажучи, студент із моменту умовного внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань начебто розслідує конкретне кримінальне провадження.

Безпосередньому написанню кожного процесуального акта має передувати вивчення спеціальної рекомендованої літе-

ратури, відповідних норм кримінального та кримінального процесуального законів і вихідних даних, які містить завдання.

Після написання процесуального документа проводиться його колективне обговорення в групі. З урахуванням зауважень викладача студенти складають остаточний варіант конкретного процесуального документа, формуючи навчальні матеріали з курсу “Практикум зі складання процесуальних документів у кримінальному провадженні”.

При складанні процесуальних документів доцільно користуватися їх зразками, які містяться у відповідних збірниках. Однак при цьому необхідно зважати на те, що зміст процесуальних рішень у кожному кримінальному провадженні є індивідуальним. Тому важливого значення набуває дотримання процесуальної форми: структури і обов’язкових реквізитів процесуальних актів.

Після кожного завдання наведені методичні рекомендації до складання кожного із передбачених планом процесуальних актів. Вони розроблені відповідно до вимог чинного кримінального процесуального законодавства і з урахуванням досвіду, накопиченого слідчою практикою та органами прокуратури при здійсненні нагляду у формі процесуального керівництва у кримінальному провадженні, а також судовою практикою по дослідженню процесуальних актів щодо їх законності та обґрунтованості.

У рекомендаціях ураховується й те, що складання кожного процесуального акта є творчим процесом, при цьому глибоке знання норм законодавства має поєднуватися з ретельним вивченням матеріалів кримінального провадження, знанням обставин вчиненого злочину.

Опанування навчальною дисципліною “Практикум зі складання процесуальних документів у кримінальному провадженні” надасть студентам можливість набути компетентностей, які у подальшому необхідні для їх належної професійної діяльності.

ВИХІДНІ ДАНІ

(фабула)

До чергової частини Чугуївського РВ УМВС України в Харківській обл. 29 жовтня 2013 р. близько 19 год. 30 хв надійшло телефонне повідомлення про те, що на проїжджій частині дороги Харків – Чугуїв поблизу кафе “Крапка” відбулася дорожно-транспортна пригода (ДТП).

Слідчо-оперативна група, яка прибула на місце події, встановила наступне: на роздільній смузі проїжджої частини дороги знаходиться труп невідомого чоловіка. На відстані приблизно 15 м від трупа, на узбіччі, виявлено автомобіль марки “БМВ 750” синього кольору, державний номер АХ 9317 ВМ, який належить Назару Валентиновичу Савчину, з помітними пошкодженнями елементів кузова та лобового скла. При огляді салону автомобіля було виявлено та вилучено поліетиленовий пакет з подрібненою речовиною сіро-зеленого кольору.

Водій Н. В. Савчин був затриманий та опитаний. Із пояснень: 29 жовтня 2013 р. близько 19-ої год. він рухався на власному автомобілі з м. Чугуїв, де відпочивав у своїх знайомих, у напрямку м. Харків зі швидкістю близько 85 км/год. У салоні автомобіля на місці переднього пасажира сиділа його знайома Олена Миколаївна Марчук. Майже одразу після того, як він проїхав кафе “Крапка”, з правого боку дороги у напрямку його руху з обочини на його смугу руху раптово вибіг пішохід.

Савчин Н. В. застосував екстрене гальмування, однак відстань до пішохода була надто малою і йому не вдалось уникнути зіткнення. Після зіткнення Н. В. Савчин вийшов з автомобіля і підійшов до потерпілого, який лежав майже на середині проїжджої частини дороги. Будучи притомним, він пояснив, що у нього болить нога і він не може рухатися. Оскільки мобільний телефон Н. В. Савчина, за його словами, був розряджений, а у пасажирки О. М. Марчук мобільного телефону не було, Н. В. Савчин вирішив піти у кафе “Крапка”, щоб викликати працівників міліції та швидко медичну допомогу. О. М. Марчук була налякана тим, що відбулося, й пішла разом із ним. Приблизно через 10-15 хв вони повернулися. Постраждалий вже був

без свідомості і не подавав жодних ознак життя. Лікар швидкої медичної допомоги, яка прибула на місце ДТП, констатувала його смерть. Також Н. В. Савчин пояснив, що вилучена з салону його автомобіля речовина сіро-зеленого кольору є наркотичним засобом “канабіс”, який він придбав і зберігав для власного вживання без мети збуту.

Аналогічні пояснення дала і О. М. Марчук.

Під час огляду місця події та складення протоколу огляду й схеми ДТП, вилучено уламки скла з узбіччя дороги та з одягу потерпілого, сфотографовані сліди протекторів покришок автомобіля на одязі потерпілого, вимірний гальмівний шлях.

У ході допиту, проведеного після початку досудового розслідування, підозрюваний Н. В. Савчин та свідок О. М. Марчук дали показання, що за змістом були аналогічні інформації, яку вони повідомили при опитуванні їх на місці події.

При проведенні досудового розслідування встановлено свідка Вакуленка Івана Васильовича, який показав, що 29 жовтня 2013 р. приблизно о 19 год. 30 хв вечора він проходив поблизу кафе “Крапка” і був очевидцем того, як автомобіль “БМВ” темного кольору збив пішохода, який рухався по узбіччю. Після наїзду на пішохода з автомобіля вийшов водій, у якого відбулася розмова спочатку з постраждалим, а потім по мобільному телефону. Після цього водій сів за кермо автомобіля, від’їхав декілька метрів назад, а потім з розгону здійснив повторний наїзд на пішохода, який лежав на проїжджій частині. Після цього автомобіль знову зупинився, водій вийшов з автомобіля, підійшов до пішохода, який не подавав ознак життя, після чого з пасажиром-жінкою попрямував у бік кафе “Крапка”. Вакуленко І. В. був дуже наляканий побаченням, а тому відразу втік з місця пригоди.

Вакуленку І. В. пред’явлено для впізнання Н. В. Савчина, в якому він упізнав водія автомобіля “БМВ”, що здійснив наїзд на пішохода 29 листопада 2013 року. Свої показання свідок Вакуленко І. В. підтвердив при проведенні одночасного допиту його і Н. В. Савчина та під час проведення слідчого експерименту на місці події.

У ході додаткового огляду автомобіля “БМВ 750” на

покришках коліс виявлено та вилучено мікрОВОлокна, ідентичні волокнам одягу постраждалого пішохода.

Згідно з висновками судово-медичної експертизи смерть потерпілого настала внаслідок закритої травми живота, поєднаної зі здавлюванням органів грудної клітки, переломом усіх ребер, ускладненої двобічним пневмотораксом. Також на тілі потерпілого виявлені тілесні ушкодження у вигляді численних саден та переломів у ділянках середніх третин обох стегон, що свідчить про потужний удар у відповідні частини тіла, коли потерпілий знаходився у вертикальному положенні спиною до напрямку нанесення удару.

Відповідно до висновків судово-хімічної експертизи речовина сіро-зеленого кольору, вилучена при огляді автомобіля Н. В. Савчина, є наркотичним засобом “канабіс” загальною масою висушеної речовини 3,5 гр.

Згідно із висновками трасологічної експертизи уламки скла, знайдені на одязі потерпілого, відповідають осипу скла, що знаходиться на узбіччі дороги (місці пригоди), та разом як частини складають єдине ціле – лобове скло автомобіля марки “БМВ 750”, який належить Н. В. Савчину. Ушкодження частини кузова свідчать про сильний удар об перешкоду з наступним її закиданням на капот, ударом об лобове скло та падінням на проїжджу частину з лівого боку автомобіля. Сліди на одязі постраждалого відповідають протектору шин автомобіля Н. В. Савчина. МікрОВОлокна, знайдені на покришках, ідентичні волокнам одягу постраждалого.

За висновком автотехнічної експертизи водій Н. В. Савчин порушив Правила дорожнього руху України, а саме пп. б) і д) п. 2.3 та п. 12.2, внаслідок чого він не впорався з керуванням і виїхав на узбіччя.

У ході повторного допиту Н. В. Савчин показав, що він дійсно перевищив швидкість, не впорався з керуванням, виїхав на узбіччя, де скоїв наїзд на пішохода.

Після пред’явлення свідку О. М. Марчук під час повторного допиту зібраних доказів вона змінила свої показання та підтвердила показання свідка І. В. Вакуленка. Додатково повідомила, що після зіткнення з пішоходом Н. В. Савчин зателефо-

нував своєму знайомому адвокатові Романчуку Ігорю Сергійовичу та повідомив про те, що сталося. Зі слів Н. В. Савчина, адвокат порадив йому з метою приховування вчинення тяжкого злочину інсценувати вчинення менш тяжкого шляхом здійснення повторного наїзду на пішохода, позбавивши його життя.

Під впливом зібраних і пред'явлених доказів Н. В. Савчин зізнався у вчиненні злочинів, передбачених п. 9 ч. 2 ст. 115; ч. 2 ст. 286 КК України. У ході повторного допиту підозрюваний Н. В. Савчин показав, що він дійсно перевищив швидкість, не впорався з керуванням, виїхав на узбіччя, де скоїв наїзд на пішохода. Після цього зателефонував своєму знайомому адвокатові І. С. Романчуку і повідомив про те, що трапилося. Адвокат порадив здійснити повторний наїзд на пішохода, позбавивши його життя, із метою приховування вчинення тяжкого злочину, інсценувавши вчинення менш тяжкого.

Адвокат І. С. Романчук повністю заперечував факт розмови із Н. В. Савчиним, а тим більше факт пособництва у вчиненні злочину.

У результаті проведення негласної слідчої (розшукової) дії – зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж встановлено, що мобільний телефон Н. В. Савчина 29 жовтня 2013 р. був активний і в проміжок часу з 19 год. 27 хв до 19 год. 35 хв у нього відбулася розмова з абонентом, номер телефона якого 380505890094, що належить І. С. Романчуку. На підставі отриманої інформації слідчим були внесені відомості до ЄРДР й розпочато провадження щодо І. С. Романчука за ч. 5 ст. 27 та п. 9 ч. 2 ст. 115 КК України.

Додатково допитаний у ході досудового слідства І. С. Романчук згадав факт телефонної розмови з Н. В. Савчиним, але знову повністю заперечив інформацію щодо надання ним злочинних порад. Із його слів, порада стосувалася необхідності викликати швидку медичну допомогу, а також зателефонувати до міліції та зізнатися у вчиненому. У результаті одночасного допиту І. С. Романчука та Н. В. Савчина надання злочинних порад І. С. Романчуком не підтвердилося.

Тема 1. ПОЧАТОК ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Питання для обговорення:

1. Порядок внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань.
2. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань.
3. Службові особи, уповноважені вносити відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань.
4. Процесуальні документи, які виносяться на початковому етапі досудового розслідування.

Завдання

На підставі запропонованих вихідних даних визначте підстави для затримання Н. В. Савчина і складіть протокол затримання

Методичні рекомендації

Для правильного визначення підстав для затримання потрібно проаналізувати зміст ст. 208 КПК України, звертаючи особливу увагу на сутність кожної встановленої законом підстави затримання особи, яку підозрюють у вчиненні злочину.

Складаючи протокол затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, слід керуватися ч. 5 ст. 208 КПК України, а також положеннями ст. 104 КПК України, які визначають загальні правила складання протоколів.

Згідно з вимогами закону протокол затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, повинен включати такі реквізити:

1. Найменування.
2. Місце, дата, точний час проведення затримання.
3. Посада, спеціальне звання або класний чин, прізвище та ініціали посадової особи, яка провадить затримання.
4. Повний перелік процесуальних прав та обов'язків затриманого.

5. Підстави затримання.

6. Особи, які присутні під час проведення даної процесуальної дії (прізвища, імена, по батькові, дати народження, місця проживання).

7. Інформація про те, що особи, які беруть участь у процесуальній дії, заздалегідь повідомлені про застосування технічних засобів фіксації.

8. Характеристика технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються при проведенні процесуальної дії, умови та порядок їх використання.

9. Виявлені та вилучені під час особистого обшуку особи речі і документи.

10. Спосіб ознайомлення учасників зі змістом протоколу.

11. Зауваження і доповнення до письмового протоколу з боку учасників процесуальної дії.

Після складання протоколу про затримання він підписується особою, яка його склала, і затриманим, при цьому копія протоколу негайно вручається під розпис затриманому та надсилається прокурору.

Час затримання у протоколі вказується з того моменту, коли особа силою або через підкорення наказу змушена залишатися поряд із уповноваженою службовою особою чи в приміщенні, визначеному уповноваженою службовою особою.

У випадках відмови затриманого підписати протокол затримання про це зазначається в протоколі. Затриманому надається право дати письмові пояснення щодо причин відмови від підписання, які заносяться до протоколу затримання. Факт відмови затриманого від підписання протоколу, а також факт надання письмових пояснень щодо причин такої відмови відповідно до ст. 104 КПК засвідчуються підписом її захисника (законного представника), а у разі його відсутності – понятих.

Копія: прокурору _____
(назва органу прокуратури)

ПРОТОКОЛ

затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину

Місто (сел.) _____ «__» _____ 20__ року

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
«__» _____ 20__ року о _____ годині _____ хвилин

(місце затримання)

у присутності осіб:

(їх прізвище, ім'я, по батькові, дата народження та місце проживання)

яким заздалегідь повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання: _____

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації,

які застосовуються при проведенні процесуальної дії, підписи осіб)

відповідно до ст. ст. 40, 104, 131, 132, 208-211, 213 КПК України
затримав особу, підозрювану у вчиненні злочину _____

(прізвище, ім'я та по батькові, місце і дата народження, громадянство, сімейний стан, місце роботи, посада,

відомості про судимість)

Підстави затримання:

- 1) якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення;
- 2) якщо безпосередньо після вчинення злочину очеви-

дець, у тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин.

(необхідне підкреслити)

(навести конкретні факти й відомості)

Затриманому

(прізвище, ініціали)

згідно з ч. 4 ст. 208 КПК України повідомлено зрозумілою для нього (неї) мовою підстави затримання та у вчиненні якого злочину він (вона) підозрюється, а також роз'яснено, що він (вона) має право: отримувати медичну допомогу, негайно повідомити близьких родичів, членів сім'ї чи інших осіб (за вибором) про своє затримання і місце перебування відповідно до положень ст. 213 КПК України та інші процесуальні права, передбачені КПК України.

Батькам або усиновителям, опікунам, піклувальникам, органам опіки та піклування повідомлено про затримання неповнолітньої особи

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження)

(час, дата та спосіб повідомлення)

Представнику розвідувального органу України

(назва органу, прізвище, ім'я, по батькові)

повідомлено про затримання співробітника кадрового складу розвідувального органу України _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

при виконанні ним службових обов'язків _____

(час, дата та спосіб повідомлення)

Органу (установі), уповноваженому законом на надання безоплатної правової допомоги, повідомлено про затримання

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження)

Крім того, згідно з ч. 3 ст. 42 КПК України затриманому

(прізвище, ініціали)

роз'яснено, що він має право:

1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;

2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені КПК України, а також отримати їх роз'яснення у разі необхідності;

3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених КПК України та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, у тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;

4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання – негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями ст. 213 КПК України;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосовування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому КПК України, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі ст. 290 КПК України;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому КПК України;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, у порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Згідно з ч. 7 ст. 42 КПК України затриманий

(прізвище, ініціали)

зобов'язаний:

1) прибувати за викликом до суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це суд;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням

про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду.

Ознайомившись з підставами затримання та правами і обов'язками затриманого, підозрюваний _____
(прізвище, ініціали)

пояснив:

(клопотання, заяви чи скарги затриманого, підпис затриманого)

Слідчий

_____ на підставі
(прізвище, ініціали)

ч. 3 ст. 208 КПК України, із дотриманням правил, передбачених ч. 7 ст. 223 і ст. 236 КПК України, у присутності понятих:

1) _____

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження та місце проживання)

2) _____

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження та місце проживання)

здійснив обшук затриманої особи _____
(прізвище, ініціали)

під час якого було виявлено та вилучено: _____

(вказується перелік вилучених предметів, речей, документів і цінностей з описом їх індивідуальних ознак,

а при необхідності – місце та інші обставини їх вилучення)

Зауваження і доповнення до протоколу: _____
(спосіб ознайомлення, зауваження і доповнення учасників процесуальної дії;
прізвище, ініціали, підпис)

З протоколом ознайомлені поняті, яким відповідно до вимог ст. 66 КПК України роз'яснено обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії:

- 1) _____ (прізвище, ім'я, по батькові) _____ (підпис)
2) _____ (прізвище, ім'я, по батькові) _____ (підпис)

У зв'язку з тим, що особа, яка брала участь у проведенні процесуальної дії, відмовилася підписати протокол, їй надано право дати письмові пояснення щодо причин відмови від підписання. Така особа пояснила, що:

(пояснення, підпис)

Факт надання письмових пояснень особи щодо причин відмови підписати протокол засвідчується підписом її захисника (законного представника): _____
(прізвище, ініціали, підпис)

Поняті (у випадку відсутності захисника):

1. _____
2. _____

У зв'язку з тим, що особа через фізичні вади або з інших причин не може особисто підписати протокол, ознайомлення її з протоколом здійснюється у присутності захисника (законного представника), який своїм підписом засвідчує зміст протоколу та факт неможливості його підписання особою:

(підпис)

(прізвище, ініціали затриманої особи)

Протокол склав:

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Копію протоколу отримав:

(підпис)

(прізвище, ініціали затриманої особи)

Т е м а 2. ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ

З а в д а н н я

На підставі вихідних даних складіть повідомлення про підозру Н. В. Савчину та протокол допиту підозрюваного.

Методичні рекомендації

Повідомлення про підозру складається прокурором або слідчим за погодженням з прокурором у випадках, передбачених ч. 1 ст. 276 КПК. Якщо повідомлення про підозру складає слідчий, то він обов'язково погоджує його з прокурором, який ознайомлюється зі змістом повідомлення та доказами, що підтверджують підозру у вчиненні особою кримінального правопорушення. У разі згоди прокурор накладає відповідну резолюцію на повідомленні про підозру, указує свою посаду, класний чин, прізвище та ініціали, ставить свій підпис та скріплює його гербовою печаткою відповідного органу прокуратури.

Письмове повідомлення про підозру повинно складатися із вступної та описової частин.

У вступній частині зазначаються: назва документа, місце та дата його складення; посада, спеціальне звання (класний чин), прізвище та ініціали слідчого чи прокурора, який повідомляє про підозру; найменування (номер) кримінального провадження, у межах якого здійснюється таке повідомлення; точний час та дата повідомлення про підозру; особи (захисник, законний представник, перекладач тощо), у присутності яких здійснюється повідомлення; анкетні відомості особи (прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце проживання, громадянство), яка повідомляється про підозру; кримінальне правопорушення (стаття (пункт, частина) закону України про кримінальну відповідальність), у вчиненні якого підозрюється особа.

В описовій частині вказуються, у зв'язку з яким випадком, передбаченим ч. 1 ст. 276 КПК, особі повідомляється про підозру; зміст підозри, тобто стислий виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, у тому числі час, місце його вчинення, а також інші суттєві обставини, відомі на момент повідомлення про підозру; правова кваліфікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (пункту, частини) закону України про кримінальну відповідальність. Ця частина повідомлення повинна містити відмітку, засвідчену особистим підписом підозрюваного, щодо факту оголошення йому про підозру у вчиненні конкретного кримінального правопорушення, роз'яснення суті підозри, а також точного часу і дати виконання зазначених дій слідчим чи прокурором. Крім того, у ній мають бути перераховані процесуальні права підозрюваного, передбачені ст. 42 КПК, а також вказано, що про ці права повідомлено особі та роз'яснено їх зміст. Факт повідомлення про процесуальні права, роз'яснення їх змісту, час та дата виконання зазначених дій слідчим чи прокурором повинні бути засвідчені особистим підписом підозрюваного. Письмове повідомлення про підозру підписується слідчим чи прокурором, які здійснюють повідомлення.

У разі вчинення однією особою декількох кримінальних правопорушень, що підпадають під ознаки різних статей закону України про кримінальну відповідальність, в описовій частині

повідомлення про підозру повинно бути вказано, які саме дії ставляться цій особі у вину по кожній із цих статей.

Повідомлення про підозру має складатися у двох примірниках. Один із них приєднується до матеріалів кримінального провадження, а другий – вручається підозрюваному в порядку, визначеному ст. 278 КПК. Якщо повідомлення про підозру здійснює слідчий, то копію такого повідомлення він повинен надіслати прокуророві. До матеріалів кримінального провадження має приєднуватися розписка підозрюваного щодо отримання письмового повідомлення про підозру із зазначенням часу та дати його вручення слідчим чи прокурором.

ПРОТОКОЛ
допиту підозрюваного

Місто (сел.) _____ «__» _____ 20__ року

Допит розпочато о «__» год. «__» хв.

Допит закінчено о «__» год. «__» хв.

_____,
(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)

розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від «__» _____ 20__ року, у приміщенні _____

в присутності осіб, яким роз'яснені вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії:

_____,
(їх прізвище, ім'я, по батькові, дата народження та місце проживання, підпис)
яким заздалегідь повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання: _____

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації,

які застосовуються при проведенні цієї процесуальної дії, підписи осіб)

_____, 3
дотриманням вимог статей 42, 95, 104, 106, 223, 224 КПК Укра-

їни, допитав як підозрюваного:

1. Прізвище, ім'я та по батькові _____
2. Дата та місце народження _____
3. Національність _____
4. Громадянство _____
5. Освіта _____
6. Місце роботи (навчання) _____
7. Рід заняття та посада _____
8. Місце проживання (реєстрації) _____
9. Судимість _____
10. Чи є депутатом (якої ради) _____

11. Відомості про паспорт або інший документ, що засвідчує особу, _____

Підозрюваному роз'яснено, що його викликано для дачі показань у кримінальному провадженні № _____ у зв'язку з учиненням ним кримінального правопорушення _____

(вказати, у зв'язку з чим та в якому провадженні він допитується та у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють)

Підозрюваному _____ роз'яснено зміст ст. 63
(П.І.Б.)

Конституції України про те, що особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначене законом _____
(підпис)

Підозрюваному _____ роз'яснено зміст ст. 18
(П.І.Б.)

КПК України про свободу від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів чи членів сім'ї, а також ст. 20 КПК України про право на захист _____
(підпис)

Підозрюваному _____ роз'яснено порядок
(П.І.Б.)

проведення допиту, його права та обов'язки, передбачені ст. 42 КПК України, а також вручено Пам'ятку про його процесуальні права та обов'язки _____
(підпис)

Права та обов'язки, а також порядок проведення допиту мені роз'яснені та зрозумілі.

Пам'ятка про процесуальні права та обов'язки підозрюваного мені вручена «__» _____ 20__ року.

Підозрюваний: _____
(прізвище, ініціали, підпис підозрюваного)

Ознайомившись із своїми правами, підозрюваний заявив, що давати показання та відповідати на питання він _____

_____ (погоджується, відмовляється)

Під час проведення допиту _____ бажання на участь
(виявив, не виявив)

захисника _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Показання бажає давати _____ мовою та викладати їх _____
(вказати мову) (під запис або власноручно)

Послуг перекладача _____
(потребує, не потребує)

Підозрюваний: _____
(прізвище, ініціали, підпис підозрюваного)

По суті поставлених запитань підозрюваний _____
дав наступні показання: _____

_____ (вказати отримані в результаті процесуальної дії відомості,

_____ важливі для цього кримінального провадження)

Показання зафіксовані на носіях інформації _____

(вказати характеристики носіїв інформації у випадку _____,

застосування технічних засобів фіксації)

які додаються до даного протоколу.

За результатами фіксування допиту технічними засобами від учасників процесуальної дії клопотання про внесення тексту показань до протоколу допиту _____.
(надходили, не надходили)

Учасникам процесуальної дії повідомлено про спосіб ознайомлення із змістом протоколу, а саме _____.

(надання письмового протоколу, перегляд або прослуховування носіїв інформації у випадку застосування технічних засобів фіксації)

Після ознайомлення з текстом протоколу допиту від учасників процесуальної дії клопотання про внесення до нього змін, доповнень і зауважень _____.
(не надходили; якщо надійшли, вказати, що саме)

Підозрюваний _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Захисник _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Учасники _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Допитав:

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Від підписання протоколу допиту відмовляюсь у зв'язку з _____

(вказати причини такої відмови з боку підозрюваного)

_____ або іншого учасника процесуальної дії)
Підозрюваний _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Захисник _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Поняті (у разі відсутності захисника):

1. _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання) (підпис)

2. _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання) (підпис)

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Тема 3. ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ. ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ

Завдання

1. Ознайомтесь з клопотанням слідчого про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Оцініть відповідність цього процесуального документа вимогам кримінального процесуального закону.

Методичні рекомендації

Клопотання слідчого, погоджене з прокурором, який здійснює нагляд за додержанням законів під час досудового розслідування у формі процесуального керівництва, прокурора про застосування запобіжного заходу подається до місцевого суду, у межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування, і повинно містити:

1) короткий виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, в якому підозрюється або обвинувачується особа;

2) правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

3) виклад обставин, що дають підстави підозрювати, обвинувачувати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на матеріали, що підтверджують ці обставини;

4) посилання на один або кілька ризиків, зазначених у статті 177 КПК;

5) виклад обставин, на підставі яких слідчий, прокурор дійшли висновку про наявність одного або кількох ризиків, зазначених у його клопотанні, і посилання на матеріали, що підтверджують ці обставини;

6) обґрунтування неможливості запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні, шляхом застосування більш м'яких запобіжних заходів;

7) обґрунтування необхідності покладення на підозрю-

ваного, обвинуваченого конкретних обов'язків, передбачених ч. 5 ст. 194 КПК.

Слідчий, прокурор повинні разом із клопотанням надати суду матеріали кримінального провадження, якими обґрунтовується необхідність застосування певного запобіжного заходу. Копії клопотання та цих матеріалів мають бути надані підозрюваному, обвинуваченому не пізніше трьох годин до початку розгляду клопотання.

Окрім матеріалів, якими слідчий, прокурор обґрунтовує доводи клопотання, також до суду надаються:

– перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважають за необхідне допитати під час судового розгляду щодо запобіжного заходу;

– будь-яке підтвердження того, що підозрюваному, обвинуваченому надані копії клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу.

Підтвердженням вручення копій зазначених документів є розпис особи про їх отримання, надання розписки, відеозапис вручення, а також будь-які інші дані, які підтверджують факт одержання підозрюваним, обвинуваченим копій клопотання про обрання запобіжного заходу та матеріалів, які обґрунтовують його застосування.

К Л О П О Т А Н Н Я **про обрання запобіжного заходу**

Слідчий слідчого відділу Чугуївського РВ УМВСУ в Харківській обл., лейтенант міліції Прохоров В. В., розглянувши матеріали кримінальної справи № 2008678000001 щодо гр. Н. В. Савчина за ст. 115, ч. 1 ст. 286 КК України,

В С Т А Н О В И В:

29.10.2013 р. приблизно о 19 год. 30 хв Н. В. Савчин, керуючи власним технічно справним автомобілем марки “БМВ 750”, державний номер АХ 9317 ВМ, рухався з м. Чугуїв у напрямку м. Харків зі швидкістю близько 85 км/год.

Слідуючи у зазначеному напрямку, поблизу кафе “Крапка” водій Н. В. Савчин, порушивши вимоги “Правил дорожнього руху України”, не впорався з керуванням автомобіля, виїхав на узбіччя дороги, де скоїв наїзд на пішохода, внаслідок чого останній отримав тілесні ушкодження у вигляді: закритої травми живота, поєднаної зі здавлюванням органів грудної клітки, переломом усіх ребер, ускладненої двобічним пневмотораксом, від яких він помер на місці пригоди.

Опитаний водій автомобіля Н. В. Савчин пояснив, що 29.10.2013 р. близько 19-ої год. він рухався на власному автомобілі з м. Чугуїв у напрямку м. Харків зі швидкістю приблизно 85 км/год. У салоні автомобіля на місці переднього пасажира перебувала його знайома О. М. Марчук. Майже одразу після того, як він проїхав кафе “Крапка”, з правого боку дороги по напрямку його руху, з обочини на його смугу руху раптово вибіг пішохід. Савчин Н. В. застосував екстрене гальмування, однак відстань до пішохода була надто малою і уникнути зіткнення йому не вдалося. Після зіткнення Н. В. Савчин вийшов з автомобіля і підійшов до потерпілого, який лежав майже на середині проїжджої частини дороги. Будучи притомним, пішохід пояснив, що у нього болить нога і він не може рухатися. Оскільки мобільний телефон Н. В. Савчина був розряджений, а у О. М. Марчук не було мобільного телефону, Н. В. Савчин вирішив піти до кафе “Крапка”, щоб викликати працівників міліції та медичну допомогу. Марчук О. М. була налякана і пішла разом із ним. Коли через 10 хв вони повернулися, потерпілий був непритомним і не подавав жодних ознак життя. Лікарі карети ШМД, які прибули на місце ДТП, констатували смерть потерпілого. Також Н. В. Савчин пояснив, що вилучена із салону його автомобіля речовина сіро-зеленого кольору є наркотичним засобом “канабіс”, який він придбав і зберігав для власного вживання без мети збуту.

Вина водія Н. В. Савчина у скоєнні ним злочинів, передбачених ст. 115 ч.2 п.9, 286 ч.2 КК України, підтверджується сукупністю зібраних доказів, які узгоджуються між собою.

Так, під час огляду місця події встановлено, що на про-

їжджій частині дороги на роздільній смузі знаходиться труп невідомого чоловіка. На відстані близько 15 м від трупу на узбіччі виявлено автомобіль “БМВ 750”, державний номер АХ 9317 ВМ, що належить Н. В. Савчину, з видимими пошкодженнями елементів кузова та лобового скла. При огляді салону автомобіля виявлено та вилучено поліетиленовий пакет з подрібненою речовиною сіро-зеленого кольору.

У ході додаткового огляду автомобіля “БМВ 750”, державний номер АХ 9317 ВМ, виявлено та вилучено мікрОВОлокна, ідентичні за груповою належністю волокнам одягу потерпілого.

Згідно з висновками судово-медичної експертизи смерть потерпілого настала внаслідок закритої травми живота, поєднаної зі здавлюванням органів грудної клітки, переломом усіх ребер, ускладненої двобічним пневмотораксом, що настали внаслідок наїзду та переїзду транспортного засобу через тіло потерпілого в області грудної клітки. Також на тілі потерпілого виявлені тілесні ушкодження у вигляді численних саден та переломів у ділянках середніх третин обох стегон, що свідчить про зіткнення потерпілого з виступаючими частинами кузова автомобіля при перебуванні в момент зіткнення у вертикальному положенні, спиною до транспортного засобу.

Висновки трасологічної та автотехнічної експертиз засвідчили, що причиною ДТП стало порушення водієм Н. В. Савчиним. “Правил дорожнього руху України”, а саме пп. б), д) п. 2.3 та п. 12.2, внаслідок чого він не впорався з керуванням, виїхав на узбіччя, де скоїв наїзд на пішохода (про що свідчить наявність на узбіччі частин кузова та осипу скла автомобіля), з наступним закиданням тіла потерпілого на капот автомобіля, ударом об лобове скло та падінням на проїжджу частину з лівого боку від автомобіля.

Оперативним шляхом під час досудового слідства було встановлено очевидця ДТП І. В. Вакуленка, якому пред’явлено для впізнання Н. В. Савчина, свідок І. В. Вакуленко впізнав водія автомобіля “БМВ 750” Н. В. Савчина, який скоїв наїзд на пішохода.

Допитаний про обставини події свідок І. В. Вакуленко показав, що 29.10.2013 р. близько 19 год. 30 хв він проходив поблизу кафе “Крапка” і був очевидцем того, як автомобіль “БМВ 750” збив пішохода, що рухався по узбіччю. Після зіткнення з автомобіля вийшов водій, у якого відбулися розмови з потерпілим та по мобільному телефону. Після цього водій сів за кермо автомобіля і здійснив наїзд на пішохода, який лежав на проїжджій частині. У подальшому автомобіль зупинився, водій вийшов, підійшов до пішохода, який не подавав ознак життя, після чого направився в сторону кафе “Крапка”.

Свідок О. М. Марчук, яка була пасажиром автомобіля БМВ 750” під управлінням Н. В. Савчина, на початковому етапі слідства категорично стверджувала, що наїзд на потерпілого скоєний не Н. В. Савчиним, однак після пред’явлення їй здобутих доказів, змінила свої свідчення та підтвердила показання свідка І. В. Вакуленка.

Свої показання свідки І. В. Вакуленко та О. М. Марчук підтвердили на одночасному допиті з Н. В. Савчиним, а також під час проведення слідчого експерименту.

У результаті проведення негласної слідчої (розшукової) дії – зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж встановлено, що мобільний телефон Н. В. Савчина станом на 29.10.2013 р. був активний, при цьому в проміжок часу з 19 год. 27 хв до 19 год. 35 хв у нього відбулася розмова з абонентом, номер телефона якого 80505890094, що належить адвокату І. С. Романчуку.

Під впливом зібраних доказів Н. В. Савчин зізнався у вчиненні злочинів, передбачених п. 9 ч. 2 ст. 115; ч. 2 ст. 286 КК України. У ході додаткового допиту підозрюваний Н. В. Савчин показав, що після зіткнення з пішоходом він зателефонував своєму знайомому адвокату І. С. Романчуку та повідомив про те, що трапилося. Романчук І. С. порадив йому здійснити наїзд на пішохода з метою позбавлення його життя, інсценувати інший злочин з приховуванням вчиненого ним діяння.

Будучи допитаним в ході досудового слідства, адвокат І. С. Романчук підтвердив факт телефонної розмови із Н. В. Сав-

чиним і повністю заперечив його розмову щодо злочинних порад. У результаті одночасного допиту І. С. Романчука та Н. В. Савчина надання злочинних порад І. С. Романчуком не підтвердилося.

Судово-хімічною експертизою підтверджено, що речовина сіро-зеленого кольору, яка вилучена при огляді автомобіля Н. В. Савчина, є наркотичним засобом “канабіс” загальною масою висушеної речовини 3,5 гр.

На підставі викладеного та беручи до уваги, що Н. В. Савчин обвинувачується у вчиненні тяжких злочинів, керуючись ст. ст. 40, 131, 132, 176-183, 184, 194 КПК України,

П О С Т А Н О В И В:

Обрати міру запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою стосовно громадянина:

Савчина Никифора Валентиновича, який проживає за адресою: м. Харків, вул. Гв. Широнинців, буд. 12, кв. 11.

Слідчий,
лейтенант міліції

В. В. Прохоров

2. На підставі вихідних даних складіть ухвалу слідчого судді про застосування запобіжного заходу.

Методичні рекомендації

Слідчий суддя приймає рішення про застосування запобіжного заходу у формі ухвали, спираючись на подані йому фактичні дані, що підтверджують обґрунтованість підозри, наявність ризиків негативної поведінки особи, а також наявність підстав для обрання конкретного запобіжного заходу. Ухвала слідчого судді має бути законною, обґрунтованою і вмотивованою.

В ухвалі про застосування запобіжного заходу слідчий

суддя, суд зазначають відомості про:

1) кримінальне правопорушення (його суть і правову кваліфікацію із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність), у якому підозрюється, обвинувачується особа;

2) обставини, які свідчать про існування ризиків, передбачених ст. 177 КПК;

3) обставини, які свідчать про недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризикам, передбаченим ст. 177 КПК;

4) посилання на докази, які обґрунтовують ці обставини;

5) запобіжний захід, який застосовується.

У випадку обрання будь-якого запобіжного заходу, окрім застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, слідчий суддя, суд обов'язково вирішують питання про покладання на підозрюваного, обвинуваченого одного або кількох обов'язків, передбачених ч. 5 ст. 194 КПК, необхідність застосування яких була доведена прокурором, та визначають, які саме з них повинні виконуватися останнім. При застосуванні запобіжних заходів у вигляді особистого зобов'язання, особистої поруки, застави визначення цих обов'язків є необхідним. При цьому при застосуванні запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту слідчим суддею, судом має бути вирішене питання про накладення на підозрюваного, обвинуваченого обов'язку носити електронний засіб контролю.

При застосуванні домашнього арешту в ухвалі про обрання даного запобіжного заходу повинні бути зазначені відомості про точну адресу житла, яке забороняється залишати підозрюваному, обвинуваченому.

Стосовно таких запобіжних заходів, як тримання під вартою та домашній арешт, крім закріплення загальних строків їх застосування, передбачається можливість встановлення конкретного строку їх дії. Однак цей строк не повинен перевищувати загальний строк (два місяці) та максимально можливі строки продовження домашнього арешту і тримання під вартою (до 6 місяців та 12 місяців відповідно).

При постановленні ухвали про застосування запобіжно-

го заходу у вигляді тримання під вартою слідчий суддя, суд зобов'язані визначити розмір застави, достатньої для забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим обов'язків, передбачених КПК. В ухвалі зазначаються обов'язки, які будуть покладені на підозрюваного, обвинуваченого у разі внесення застави, наслідки їх невиконання та обґрунтування визначеного розміру застави. При цьому застава може бути внесена в будь-який момент, після чого підозрюваний, обвинувачений підлягає звільненню. Разом із тим у випадках, передбачених законом, а саме: 1) злочину, вчиненого із застосуванням насильства або погрозою його застосування; 2) злочину, який спричинив загибель людини; 3) особи, стосовно якої у цьому провадженні вже обирався запобіжний захід у вигляді застави, проте був порушений нею, слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою мають право взагалі не визначати розмір застави.

Ухвала слідчого судді про застосування запобіжних заходів у вигляді домашнього арешту, тримання під вартою або відмову в їх застосуванні під час досудового розслідування може бути оскаржена в апеляційному порядку (ч. 1 ст. 309 КПК). Апеляційна скарга на ухвалу слідчого судді подається безпосередньо до суду апеляційної інстанції протягом п'яти днів з дня її оголошення.

Копія ухвали про застосування запобіжного заходу вручається підозрюваному, обвинуваченому негайно після її оголошення. При цьому у випадках обрання запобіжного заходу за відсутності підозрюваного, обвинуваченого (якщо він оголошений у міжнародний розшук) копія ухвали про застосування запобіжного заходу вручається йому при першій можливості.

Тема 4. СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ

Завдання

1. Ознайомтеся з постановою про залучення експерта та призначення судово-медичної експертизи. Чи відповідає вона вимогам закону? Назвіть порушення, які допустив слідчий, при її складанні.

Методичні рекомендації

Для правильного складання постанови про доручення проведення експертизи студентів необхідно спочатку засвоїти положення статей 242 та 243 КПК України. Важливе значення для отримання необхідної інформації від експерта має правильне формулювання поставлених перед ним питань.

Відповідно до вимог цих статей постанова про доручення проведення експертизи складається з трьох частин: вступної, описової та резолютивної. У вступній частині вказується місце та дата її складання, посада, звання та прізвище особи, яка вносить постанову, і у якому кримінальному провадженні вона складена. В описовій частині зазначаються підстави для проведення експертизи, коротко викладається фабула та обставини кримінального провадження, у зв'язку з якими призначається експертиза. Крім того, здійснюється посилання на статті 110, 242, 243 КПК України.

У резолютивній частині постанови формулюється рішення про те, яка експертиза призначається: за предметом дослідження (судово-медична та ін.) та за процесуальними ознаками (додаткова, повторна чи комісійна); прізвище експерта або назва експертної установи, експертам якої доручається проведення експертизи; питання, що підлягають вирішенню; перелік об'єктів, які повинні бути досліджені, а також матеріали, які надаються експерту для ознайомлення.

ПОСТАНОВА

про призначення судово-медичної експертизи

м. Чугуїв

5 листопада 2013 р.

Слідчий слідчого відділу Чугуївського РВ УМВС України в Харківській обл. лейтенант міліції Прохоров В.В., розглянувши матеріали дослідчої перевірки телефонного повідомлення,

В С Т А Н О В И В:

29 жовтня 2013 р. близько 19 год. 30 хв до чергової частини Чугуївського МВ УМВС України в Харківській обл. надійшло телефонне повідомлення про те, що на проїжджій частині дороги Харків – Чугуїв поблизу кафе “Крапка” відбулося ДТП.

Виїздом слідчо-оперативної групи на місце події встановлено, що на проїжджій частині дороги на роздільній смузі знаходиться труп невідомого чоловіка. На відстані близько 15 м від трупа на узбіччі виявлено автомобіль “БМВ 750”, державний номер АХ9317ВМ, що належить Н. В. Савчину, із помітними пошкодженнями елементів кузова та лобового скла.

Будучи опитаним, водій автомобіля Н. В. Савчин пояснив, що 29 жовтня 2013 р. близько 19-ої год. він рухався на власному автомобілі з м. Чугуїв у напрямку м. Харків зі швидкістю приблизно 85 км/год. Майже одразу після того, як він проїхав кафе “Крапка”, з правого боку дороги в напрямку його руху, з обочини в його смугу руху, раптово вибіг пішохід. Савчин Н. В. застосував екстрене гальмування, однак відстань до пішохода була надто малою і йому не вдалося уникнути зіткнення. Здійснивши наїзд, Н. В. Савчин вийшов з автомобіля та підійшов до потерпілого, який лежав майже на середині проїжджої частини дороги з лівого боку від автомобіля. Перебуваючи у свідомості, він пояснив, що у нього болить нога і він не може рухатися. Савчин Н. В. вирішив піти у кафе “Крапка”, щоб викликати працівника міліції та медичну допомогу. Повернувшись через 10 хв, побачив, що потерпілий, якого він збив, був без свідомості й не подавав жодних ознак життя. Лікарі карети ШМД, які

прибули на місце ДТП, констатували смерть потерпілого.

На підставі викладеного вище, беручи до уваги, що для з'ясування причин смерті потерпілого необхідні спеціальні знання в галузі медицини, та керуючись ст. 110, 242, 243 КПК України,

П О С Т А Н О В И В:

1. Призначити судово-медичну експертизу, проведення якої доручити експертові Чугуївського міського бюро судово-медичних експертиз.

2. На вирішення експерта поставити наступні питання:

а) яка причина смерті потерпілого?

б) які характер і тяжкість тілесних ушкоджень, що були встановлені в процесі дослідження трупа?

в) чи винен Н. В. Савчин у виникненні ДТП, що відбулася?

г) за якою статтею КК України слід кваліфікувати вчинене суспільно небезпечне діяння?

3. Для дослідження експерту направити об'єкти:

а) труп невідомого чоловіка.

4. Для ознайомлення експерту надати відповідні матеріали.

5. Роз'яснити експертові права й обов'язки, передбачені ст. 69 КПК України, попередити його про кримінальну відповідальність за дачу завідомо неправдивого висновку, за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків експерта, а також за розголошення без дозволу слідчого, прокурора даних досудового слідства – відповідно до ст. 384, 385, 387 КК України, а також взяти в експерта про це підписку.

6. Вручити експерту копію постанови про призначення експертизи.

7. Ознайомити підозрюваного, його захисника, законного представника, потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача та їх представників з постановою про призначення експертизи та роз'яснити їм їх права, передбачені відповідними статтями КПК України, про що складається протокол.

Слідчий
лейтенант міліції

В. В. Прохоров

Права та обов'язки, передбачені ст. 69 КПК України, мені роз'яснені “___” _____ 2013р. Водночас я попереджений про кримінальну відповідальність за статтями 384, 385, 387 КК України.

Експерт

(підпис)

2. Проаналізуйте запропоновані вихідні дані, складіть протокол одночасного допиту свідка І. В. Вакуленка та підозрюваного Н. В. Савчина.

Методичні рекомендації

Одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб проводиться слідчим чи прокурором у порядку, передбаченому ч. 9 ст. 224 КПК, для з'ясування причин розбіжностей у їх показаннях.

При такому допиті ведеться протокол, який повинен відповідати вимогам ст. 104 КПК. У ньому, зокрема, вказуються: місце, час проведення допиту, особа, яка її проводить, усі присутні особи, протягом якого часу і між ким провадився допит. У протоколі робиться примітка про роз'яснення прав та обов'язків допитуваних.

Далі фіксуються показання допитуваних із приводу їх взаємостосунків між собою, запитання слідчого, відповіді на них, а також коментарі і заперечення, якими супроводжують допитувані свої відповіді. Якщо допитувані пред'являють предмети, документи, якими вони обґрунтовують свої показання, про це також має бути вказано у протоколі.

Доцільно обрати одну з форм складання протоколу допиту, який проводиться для з'ясування причин розбіжностей у показаннях уже допитаних осіб. Перша форма: запитання і відповіді записуються в рядок у тій послідовності і черговості, як вони давалися, друга – кожна сторінка протоколу вертикальною рисою ділиться на рівні частини, у яких запису-

ються запитання і відповіді на них кожного з допитуваних. Такий порядок складання протоколу допомагає іноді уникнути можливої відмови одного з допитуваних від підпису протоколу, що містить показання інших допитуваних, з якими перший не згоден. У такому разі кожен із допитуваних підписує тільки ту частину сторінки, де містяться його особисті показання.

Закінчивши допит, слідчий надає протокол учасникам для прочитання або на їх прохання може зачитати його вголос. Допитані мають право вимагати внесення до протоколу зауважень і доповнень, що обов'язково має бути зазначено в ньому.

Протокол підписує кожна з допитаних осіб, інші учасники і слідчий. Якщо протокол написаний на кількох сторінках, допитувані підписують кожен сторінку протоколу, а потім протокол у цілому.

Якщо особа через фізичні вади або з інших причин не може особисто підписати протокол, то ознайомлення такої особи з протоколом здійснюється у присутності її захисника (законного представника), який своїм підписом засвідчує зміст протоколу та факт неможливості його підписання особою.

Якщо особа, що брала участь у проведенні допиту, відмовилася підписати протокол, про це зазначається в протоколі. Такій особі надається право дати письмові пояснення щодо причин відмови від підписання, які заносяться до протоколу. Факт відмови особи від підписання протоколу, а також факт надання письмових пояснень особи щодо причин такої відмови засвідчується підписом її захисника (законного представника), а у разі його відсутності – понятих.

ПРОТОКОЛ
одночасного допиту осіб

Місто (сел.) _____ «__» _____ 20__ року

Допит розпочато о «__» год. «__» хв.

Допит закінчено о «__» год. «__» хв.

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)

розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від «__» _____ 20__ року, у приміщенні _____

з дотриманням вимог статей 104, 106, 223, 224 КПК України, провів одночасний допит між:

1. _____
(процесуальний статус, прізвище, ім'я та по батькові)

2. _____
(процесуальний статус, прізвище, ім'я та по батькові)

3. _____
(процесуальний статус, прізвище, ім'я та по батькові)

у присутності _____
(процесуальний статус, прізвище, ім'я та по батькові)

Учасникам слідчої дії повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання:

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації,

які застосовуються при проведенні цієї процесуальної дії, підписи осіб)

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Учасникам слідчої дії роз'яснено вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії та зміст ст. 63 Конституції України про те, що особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначене законом,

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Про кримінальну відповідальність, передбачену ст. 384 КК України ("Завідомо неправдиве показання"), попереджений

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Про кримінальну відповідальність, передбачену ст. 385 КК України ("Відмова свідка від давання показань"), попереджений

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Особам, викликаним на одночасний допит, роз'яснено їх право після надання показань, з дозволу слідчого, ставити один одному запитання та вимагати доповнення протоколу і внесення до нього поправок.

При одночасному допиті дали показання:

(з'ясовується, чи знають викликані особи одна одну і в яких стосунках перебувають,

після чого викладається зміст одночасного допиту)

Показання зафіксовані на носії інформації _____

(вказати характеристики носіїв інформації у випадку застосування

технічних засобів фіксації)

які додаються до даного протоколу.

За результатами фіксування допиту технічними засобами від учасників процесуальної дії клопотання про внесення тексту показань до протоколу допиту _____.

(надходили, не надходили)

Учасникам процесуальної дії повідомлено про спосіб ознайомлення із змістом протоколу, а саме _____

_____ (надання письмового протоколу, перегляд або прослуховування

_____ носіїв інформації у випадку застосування технічних засобів фіксації)

Після ознайомлення з текстом протоколу допиту учасники процесуальної дії клопотання про внесення до нього змін, доповнень і зауважень _____.

(не заявили, якщо заявили, вказати, які саме)

Свідок _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Свідок _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Свідок _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Учасники _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

_____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Допитав:

_____ (слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Від підписання протоколу допиту відмовляюсь у зв'язку з _____

_____ (вказати причини такої відмови з боку свідка або іншого учасника процесуальної дії)

Свідок _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Захисник _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Поняті (у разі відсутності захисника):

1. _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання) (підпис)

2. _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання) (підпис)

_____ (слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Тема 5. НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ

Завдання

1. Ознайомтеся з ухвалою слідчого судді про надання дозволу на зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж. Оцініть відповідність цього процесуального документа вимогам кримінального процесуального закону.

Методичні рекомендації

Ухвала слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії має відповідати загальним вимогам до судових рішень, передбачених КПК.

Крім цього, ухвала слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії повинна містити відомості про:

- 1) прокурора, слідчого, який звернувся з клопотанням;
- 2) злочин, у зв'язку із досудовим розслідуванням якого постановляється ухвала;
- 3) особу (осіб), місце або річ, щодо яких необхідно провести негласну слідчу (розшукову) дію;
- 4) вид негласної слідчої (розшукової) дії та відомості залежно від виду негласної слідчої дії про ідентифікаційні ознаки, які дозволять унікально ідентифікувати абонента спостереження, телекомунікаційну мережу, кінцеве обладнання тощо;
- 5) строк дії ухвали.

УХВАЛА

про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії

місто Чугуїв

08 листопада 2013 року

Слідчий суддя місцевого суду м. Чугуїв Кирило Андрійович Крилов при секретарі В. А. Зайцевій за участю прокурора

прокуратури Харківської області В. І. Ступника, слідчого слідчого відділу Чугуївського РВ УМВСУ в Харківській обл. лейтенанта міліції В. В. Прохорова, підозрюваного Н. В. Савчина розглянув внесене в кримінальному провадженні № 1201204212000001 слідчим слідчого відділу Чугуївського РВ УМВСУ в Харківській обл. лейтенантом міліції В. В. Прохоровим і погоджене прокурором В. І. Ступником клопотання про дозвіл на зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж та додані до клопотання матеріали.

Перевіривши надані матеріали, заслухавши думку прокурора В. І. Ступника, –

ВСТАНОВИВ:

29.10.2013 р. приблизно о 19 год. 30 хв Н. В. Савчин, керуючи власним технічно справним автомобілем марки “БМВ 750”, державний номер АХ 9317 ВМ, рухався з м. Чугуїв у напрямку м. Харків зі швидкістю близько 85 км/год.

Слідуючи у зазначеному напрямку, поблизу кафе “Крапка” водій Н. В. Савчин, порушивши вимоги “Правил дорожнього руху України”, не впорався з керуванням, виїхав на узбіччя дороги, де скоїв наїзд на пішохода, внаслідок чого останній отримав тілесні ушкодження у вигляді: закритої травми живота, поєднаної зі здавлюванням органів грудної клітки, переломом усіх ребер, ускладненої двобічним пневмотораксом, від яких він помер на місці пригоди.

Опитаний водій автомобіля Н. В. Савчин пояснив, що 29.10.2013 р. близько 19-ої год. він рухався на власному автомобілі з м. Чугуїв у напрямку м. Харків зі швидкістю приблизно 85 км/год. У салоні автомобіля на місці переднього пасажира перебувала його знайома О. М. Марчук. Майже одразу після того, як він проїхав кафе “Крапка”, з правого боку дороги по напрямку його руху, з обочини на його смугу раптово вибіг пішохід. Савчин Н. В. застосував екстрене гальмування, однак відстань до пішохода була надто малою, і уникнути зіткнення йому не вдалося. Після зіткнення Н. В. Савчин вийшов з автомо-

біля і підійшов до потерпілого, який лежав майже на середині проїжджої частини дороги. Будучи притомним, пішохід пояснив, що у нього болить нога і він не може рухатися. Оскільки мобільний телефон Н. В. Савчина був розряджений, а у О. М. Марчук не було мобільного телефону, Н. В. Савчин вирішив піти до кафе “Крапка”, щоб викликати працівників міліції та медичну допомогу. Марчук О. М. була налякана і пішла разом із ним. Коли через 10 хв вони повернулися, потерпілий був непритомним і не подавав жодних ознак життя. Лікарі карети ШМД, які прибули на місце ДТП, констатували смерть потерпілого. Також Н. В. Савчин пояснив, що вилучена із салону його автомобіля речовина сіро-зеленого кольору є наркотичним засобом “канабіс”, який він придбав і зберігав для власного вживання без мети збуту.

Вина водія Н. В. Савчина у вчиненні ним злочинів, передбачених ст. 115 ч. 2 п. 9, 286 ч. 2 КК України, підтверджується сукупністю зібраних доказів, які узгоджуються між собою.

У ході повторного допиту Н. В. Савчин показав, що він дійсно перевищив швидкість, не впорався з керуванням, виїхав на узбіччя, де скоїв наїзд на пішохода.

Після пред’явлення свідку О. М. Марчук під час повторного допиту зібраних доказів вона змінила свої показання та підтвердила показання свідка І. В. Вакуленка. Додатково повідомила, що після зіткнення з пішоходом Н. В. Савчин зателефонував своєму знайомому адвокату Ігорю Сергійовичу Романчуку та повідомив про те, що сталося. Зі слів Н. В. Савчина, адвокат порадив йому з метою приховання вчинення тяжкого злочину та інсценування вчинення менш тяжкого здійснити повторний наїзд на пішохода, позбавивши його життя.

Під впливом зібраних і пред’явлених доказів Н. В. Савчин зізнався у вчиненні злочинів, передбачених п. 9 ч. 2 ст. 115; ч. 2 ст. 286 КК України. У ході повторного допиту підозрюваний Н. В. Савчин показав, що він дійсно перевищив швидкість, не впорався з керуванням, виїхав на узбіччя, де скоїв наїзд на пішохода. Після цього зателефонував своєму знайомому адво-

катові І. С. Романчуку і повідомив йому про те, що трапилося. Адвокат порадив йому здійснити повторний наїзд на пішохода, позбавивши його життя, з метою приховування вчинення тяжкого злочину та інсценування вчинення менш тяжкого.

Адвокат І. С. Романчук повністю заперечував факт розмови з Н. В. Савчиним, а тим більш факт пособництва у вчиненні злочину.

Враховуючи вищевикладене та керуючись вимогами ст. 246, 248-250, 268, 369–372 та 395 КПК України, –

ПОСТАНОВИВ:

1. Задовольнити клопотання слідчого.
2. Ухвала є остаточною і оскарженню не підлягає.

Суддя

К. А. Крилов

2. На підставі вихідних даних складіть протокол про результати зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.

Методичні рекомендації

За результатами проведення негласної слідчої (розшукової) дії складається протокол, до якого в разі необхідності долучаються додатки. Протокол складається суб'єктом, що безпосередньо цю дію виконував, тобто слідчим, прокурором, співробітником оперативного підрозділу, що проводив негласну слідчу (розшукову) дію за дорученням слідчого відповідно до ч. 6 ст. 246 КПК. В окремих випадках, якщо до проведення негласної слідчої (розшукової) дії залучалися співробітники (спеціалісти) оперативних підрозділів, вони також можуть бути залучені до участі у складанні протоколу за результатами проведення негласної слідчої (розшукової) дії з метою надання допо-

моги та сприяння в експлуатації спеціальних технічних засобів, розшифровки змісту зафіксованої інформації.

Протокол негласних слідчих (розшукових) дій повинен відповідати загальним вимогам, що закріплені процесуальним законом із урахуванням специфіки й особливостей їх провадження. Так, у статтях 103–107 КПК передбачені загальні правила фіксації кримінального провадження. За ст. 103 КПК у кримінальному провадженні існує дві форми фіксування ходу та результатів негласних слідчих (розшукових) дій: складання протоколу; закріплення на матеріальних носіях інформації про хід та результати проведення негласних слідчих (розшукових) дій (кіно-, фото-, аудіо-, відеоматеріали, інші носії інформації, у тому числі й електронні, тощо).

Відповідно до ст. 99 КПК документом є спеціально створений із метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, що можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження. Згідно із ч. 2 ст. 99 КПК протоколи, складені за результатами негласних слідчих (розшукових) дій, та додатки до них є документами, що підлягають використанню у кримінальному провадженні. Матеріали документування результатів негласних слідчих (розшукових) дій закріплюють відомості про факти (події, явища, процеси), виявлені під час їх проведення, що мають значення для досудового розслідування. З урахуванням мети проведення негласних слідчих (розшукових) дій, головне призначення документів, сформованих за їх результатами, полягає у фіксації та збереженні:

1) фактичних даних про злочинні дії окремих осіб і груп із метою своєчасного виявлення, розкриття та розслідування злочинів, а також для використання цих даних як доказів у кримінальному судочинстві;

2) інформації про місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду.

З урахуванням вимог ст. 104 КПК протокол негласної

слідчої (розшукової) дії складається із вступної, описової та заключної частини, яка повинна містити відомості про вилучені речі й документи та спосіб їх ідентифікації, спосіб ознайомлення учасників зі змістом протоколу, зауваження і доповнення до письмового протоколу з боку учасників процесуальної дії.

Особливості протоколу, складеного за результатами проведення негласної слідчої (розшукової) дії, полягають у тому, що він містить певні атрибути: найменування документа (наприклад, протокол зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж); дата, час і місце його складання; посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, що склала протокол; зміст заходу; місце і час проведення заходу (наприклад, час початку і час закінчення зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж); дані про осіб, що брали участь у проведенні заходу; осіб, що були присутні при огляді й відтворенні носія (спеціаліст); відмітка про роз'яснення спеціалісту його прав, попередження про відповідальність; опис носія із зафіксованою інформацією, його індивідуальні ознаки; відомості, що мають відношення до досліджуваної події, отримані під час заходу; технічні засоби, використовувані для відтворення інформації; відмітки про опечатування носія; зауваження, що надходять від осіб, які беруть участь у складанні протоколу; підписи осіб, які беруть участь у складанні протоколу; визначення додатків тощо.

Перед підписанням протоколу учасникам процесуальної дії надається можливість ознайомитися із текстом протоколу.

Зауваження і доповнення зазначаються у протоколі перед підписами. Протокол підписують усі учасники даної процесуальної дії. Якщо особа, яка брала участь у проведенні процесуальної дії, відмовилася підписати протокол, про це вказується у протоколі та надається такій особі право дати письмові пояснення щодо причин відмови від підписання, які заносяться до протоколу.

Особою, яка проводила процесуальну дію, до протоколу долучаються додатки (ст. 105 КПК). Додатками до протоколу можуть бути:

– спеціально виготовлені копії, зразки об'єктів, речей і документів;

– письмові пояснення спеціалістів, які брали участь у проведенні відповідної процесуальної дії;

– стенограма, аудіо-, відеозапис процесуальної дії;

– фототаблиці, схеми, зліпки, носії комп'ютерної інформації та інші матеріали, які пояснюють зміст протоколу.

Додатки до протоколів повинні бути належним чином виготовлені, упаковані з метою надійного збереження, а також засвідчені підписами слідчого, прокурора, спеціаліста, інших осіб, які брали участь у виготовленні таких додатків.

Протоколи про проведення негласних слідчих (розшукових) дій з відповідними додатками передаються прокурору не пізніше ніж через двадцять чотири години з моменту припинення зазначених негласних (розшукових) дій.

Якщо протоколи про проведення негласних слідчих (розшукових) дій містять інформацію щодо приватного (особистого чи сімейного) життя інших осіб, захисник, а також інші особи, які мають право на ознайомлення з протоколами, попереджаються про кримінальну відповідальність за розголошення отриманої інформації щодо інших осіб. Виготовлення копій протоколів про проведення негласних слідчих (розшукових) дій та додатків до них не допускається.

Протоколи щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій, аудіо- або відеозаписи, фотознімки, інші результати, здобуті за допомогою застосування технічних засобів, вилучені під час їх проведення речі і документи або їх копії можуть використовуватися в доказуванні на тих самих підставах, що і результати проведення інших слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування.

ПРОТОКОЛ
про результати зняття інформації з транспортних
телекомунікаційних мереж

Місто (село) _____ «__» _____ 20__ року

Час початку “__” год. “__” хв.

Час закінчення “__” год. “__” хв.

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від «__» _____ 20__ року, за ознаками

(правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність) на підставі ухвали (постанови)

_____ про дозвіл на втручання у приватне спілкування від «__» _____ 20__ року, з дотриманням вимог статей 104, 246, 258, 263, 264, 265 КПК України, за участю:

(вказуються особи, які присутні під час проведення процесуальної дії)

Відповідно до п. 3 ч. 2 ст. 99, п. 1 ч. 3 ст. 104, 252 КПК України в ході процесуальної дії застосовується

(інформація про застосування технічних засобів фіксації, характеристики

технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються при

проведенні процесуальної дії; ідентифікаційні ознаки, які дозволять унікально ідентифікувати абонента

спостереження, транспортну телекомунікаційну мережу, кінцеве обладнання,
на якому може здійснюватися

втручання у приватне спілкування)

У ході процесуальної дії встановлено:

(зміст інформації, що передається особами через транспортні

телекомунікаційні мережі, з яких здійснюється зняття інформації)

(зміст інформації, одержаної внаслідок здійснення зняття відомостей з електронних інформаційних систем

або їх частин, фіксується на відповідному носіїві особою, яка здійснювала зняття та зобов'язана

забезпечити обробку, збереження або передання інформації)

Із протоколом ознайомлені та попереджені про недопустимість розголошення результатів:

(спосіб ознайомлення, зауваження і доповнення учасників процесуальної дії; прізвище, ініціали, підпис)

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Тема 6. ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

З а в д а н н я

1. Уважно прочитайте постанову про закриття кримінального провадження. Проаналізуйте її та вкажіть, які помилки були допущені слідчим.

Методичні рекомендації

При складанні постанови про закриття кримінальної справи потрібно керуватися ст. 110, 284 КПК України.

Постанова про закриття кримінальної справи складається із вступної, мотивувальної та резолютивної частин. У вступній частині вказуються: найменування акта; місце і час прийняття постанови; посада, спеціальне звання або класний чин; прізвище та ініціали посадової особи, яка його склала; найменування (номер) кримінального провадження, у межах якого приймається рішення.

У мотивувальній частині постанови повинні зазначатися такі положення:

- зміст обставин, які є підставами для прийняття постанови;
- мотиви прийняття постанови, їх обґрунтування та посилення на відповідні положення КПК України;
- сутність підозри та доказів, що її підтверджують, якщо особі повідомлено про підозру;
- підстави та мотиви закриття кримінального провадження (зміст цього елемента мотивувальної частини залежить від конкретних підстав і мотивів закриття кримінального провадження, що впливає із зібраної сукупності доказів);
- закон, що регулює порядок закриття кримінального провадження.

У резолютивну частину постанови про закриття кримінального провадження слід включити рішення з таких питань, як-от:

- закриття кримінального провадження (із зазначенням конкретної підстави);
- скасування арешту майна (ч. 3 ст. 174 КПК);
- доля речових доказів (п. 6 постанови Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104 “Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов’язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження”);
- особи, яких необхідно повідомити про прийняте рішення і роз’яснити їм право, порядок та строки оскарження постанови про закриття кримінального провадження.

Вирішувати питання про скасування запобіжних заходів немає необхідності, оскільки відповідно до ч. 1 ст. 203 КПК ухвала слідчого судді про застосування запобіжного заходу припиняє свою дію після закриття кримінального провадження. Відповідно закриття кримінального провадження автоматично скасовує запобіжні заходи, що застосовувались.

Відомості про закриття кримінального провадження вносяться до ЄРДР протягом двадцяти чотирьох годин з моменту прийняття процесуального рішення.

Копія постанови слідчого про закриття кримінального провадження надсилається заявнику, потерпілому і прокурору. Прокурор протягом двадцяти днів з моменту отримання копії постанови має право її скасувати у зв’язку з незаконністю чи необґрунтованістю. Постанова слідчого про закриття кримінального провадження також може бути скасована прокурором за скаргою заявника, потерпілого, якщо така скарга подана протягом десяти днів з моменту отримання заявником, потерпілим копії постанови.

Копія постанови прокурора про закриття кримінального провадження надсилається заявнику, потерпілому, його представнику, підозрюваному, захиснику.

Постанови слідчого, прокурора про закриття кримінального провадження можуть бути оскаржені у порядку, передбаченому пп. 3 і 4 ч. 1 ст. 303 КПК.

ПОСТАНОВА

про закриття кримінальної справи

м. Чугуїв

01.12.2013 р.

Слідчий слідчого відділу Чугуївського РВ УМВСУ в Харківській обл., лейтенант міліції В. В. Прохоров, розглянувши матеріали кримінального провадження № 1201204212000001, порушеної щодо І. С. Романчука за ознаками злочину, передбаченого ч. 5 ст. 27 та п. 9 ч. 2 ст. 115 КК України,

В С Т А Н О В И В:

Під час допиту Н. В. Савчина, який обвинувачується у вчиненні злочинів, передбачених п. 9 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 286 КК України, стало відомо, що 29.10.2013 р. Н. В. Савчин близько 19-ої год., рухаючись на власному автомобілі з м. Чугуїв у напрямку м. Харків, здійснив наїзд на пішохода. Внаслідок зіткнення пішоходу були заподіяні тілесні ушкодження. Знаходячись у шоковому стані, Н. В. Савчин зателефонував знайомому адвокату І. С. Романчуку щодо поради про свої подальші дії. Зі слів Н. В. Савчина, І. С. Романчук запропонував йому здійснити наїзд на пішохода з метою позбавлення останнього життя, інсценувати інший злочин та приховати вчинене діяння. Допит О. М. Марчук, яка їхала разом з Н. В. Савчиним, підтвердив показання Н. В. Савчина. Інформація, отримана оперативним шляхом у мобільного оператора “Київстар”, підтвердила, що телефони І. С. Романчука і Н. В. Савчина були активні, і 29.10.2013 р. у проміжок часу з 19 год. 27 хв до 19 год. 35 хв у Н. В. Савчина відбулася розмова з абонентом, номер телефона якого 80673456789, що належить адвокату І. С. Романчуку. На підставі отриманої інформації слідчим були внесені відомості до ЄРДР й розпочато провадження щодо І. С. Романова за ч. 5 ст. 27 та п. 9 ч. 2 ст. 115 КК України.

Допитаний як підозрюваний адвокат І. С. Романчук згадав факт телефонної розмови з Н. В. Савчиним, заперечив показання останнього щодо злочинних порад. Пояснив, що запропо-

нував Н. В. Савчину викликати швидко допомогу, зателефонувати до міліції та зізнатися у вчиненому.

Проведені одночасні допити між І. С. Романчуком та Н. В. Савчиним, О. М. Марчук та О. М. Савчиним не дозволили підтвердити надання злочинних порад І. С. Романчуком.

На підставі викладеного вище, беручи до уваги, що Н. В. Савчин запросив в якості захисника до участі в кримінальному провадженні І. С. Романчука, а також те, що І. С. Романчук активно сприяє розкриттю злочину, керуючись ст. 45 КК України, ст. 284 КПК України,

П О С Т А Н О В И В:

1. Кримінальне провадження № 1201204212000001 відносно Ігоря Сергійовича Романчука, 1966 р. народження, закрити на підставі ст. 45 КК України шляхом звільнення його від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.

2. Копію даної постанови направити прокуророві Київського району м. Харків.

Дана постанова може бути оскаржена прокурору Київського району м. Харків у семиденний строк від дня одержання письмового повідомлення або копії постанови про закриття справи або до суду в той же строк.

Слідчий
лейтенант міліції

В.В. Прохоров

2. Проаналізуйте процесуальний порядок оскарження постанови слідчого про закриття кримінального провадження. Складіть постанову прокурора про скасування постанови слідчого про закриття кримінального провадження.

Тема 7. ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ШЛЯХОМ ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ З ОБВИНУВАЛЬНИМ АКТОМ

Завдання

На підставі вихідних даних складіть обвинувальний акт.

Методичні рекомендації

Обвинувальний акт – це процесуальне рішення, яким прокурор висуває обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення і яким завершується досудове розслідування (ч. 4 ст. 110 КПК України).

Обвинувальний акт складається і підписується слідчим (якщо досудове розслідування здійснювалося групою слідчих – старшим групи) або прокурором (зокрема, у випадку, якщо прокурор не погоджується з обвинувальним актом, складеним слідчим). У випадку, коли обвинувальний акт складено слідчим, то юридичної сили цей документ набуває лише після затвердження його прокурором.

Затвердження обвинувального акта здійснюється шляхом проставлення резолюції “Затверджую” та підпису прокурора на титульному аркуші документа.

Обвинувальний акт, на відміну від більшості процесуальних документів, не має чітко виокремлених вступної, описової та резолютивної частин. Разом із цим закон встановлює перелік змістових елементів, які мають знайти відображення в цьому документі.

Обвинувальний акт має містити такі відомості:

1) найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер (тобто правова кваліфікація кримінального правопорушення, дата внесення відомостей до реєстру та реєстраційний номер, що автоматично присвоюється провадженню при внесенні інформації до ЄРДР. Наприклад: “Обвинувальний акт у кримінальному провадженні за ч. 3 ст. 185

КК України, внесеному в Єдиний реєстр досудових розслідувань за № 12012010020000015 від 14 лютого 2014 р.”);

2) анкетні відомості кожного обвинуваченого (прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце проживання, громадянство);

3) анкетні відомості кожного потерпілого (прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце проживання, громадянство), а якщо потерпілим є юридична особа, то обвинувальний акт має містити інформацію, що дає можливість її ідентифікувати (найменування, організаційно-правова форма, дані про реєстрацію тощо);

4) прізвище, ім'я, по батькові та займана посада слідчого, прокурора;

5) виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, які прокурор вважає встановленими, правову кваліфікацію кримінального правопорушення з посиланням на положення закону і статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність та формулювання обвинувачення. При цьому посилання на матеріали провадження, якими підтверджуються ті чи інші обставини, а також аналіз зібраної доказової інформації не потребуються.

Викладення фактичних обставин кримінального правопорушення в обвинувальному акті здійснюється за хронологічним або системним методом. Хронологічний метод, як правило, застосовується у випадку, коли фабула не є складною і багатоепізодною. Цей метод передбачає викладення фактичних обставин у тій послідовності, у якій вони розвивалися у процесі вчинення кримінального правопорушення. Системний метод викладення застосовується у разі складності та об'ємності фактичних обставин вчиненого кримінального правопорушення. Зокрема, його доцільно використовувати, коли йдеться про кримінальні правопорушення, що є багатоепізодними, вчиненими у співучасті, тощо. Системний метод полягає у послідовному (за певною системою) викладенні обставин вчиненого кримінального правопорушення відповідно до обраного критерію (наприклад, за епізодами, співучасниками, місцем вчинення і т. ін.).

При викладенні фактичних обставин кримінального правопорушення у складних провадженнях можливе поєднання обох методів;

6) обставини, які обтяжують чи пом'якшують покарання. З урахуванням законодавчої вимоги всебічного, повного та неупередженого розслідування в обвинувальному акті мають бути відображені не лише обставини, які обтяжують покарання, а й обставини, що його пом'якшують. При цьому слід пам'ятати, що законодавчо передбачений перелік пом'якшуючих обставин не є вичерпним (ст. 66 КК України), а до числа обтяжуючих – можуть бути віднесені лише ті, що названі у законі (ст. 67 КК України);

7) розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням. Обвинувальний акт має містити інформацію про ступінь тяжкості завданих тілесних ушкоджень та (або) розмір майнових збитків;

8) розмір витрат на залучення експерта (у разі проведення експертизи під час досудового розслідування);

9) дату та місце складення і затвердження.

Крім перерахованого, у тексті обвинувального акта має міститися інформація про перелік матеріалів, які до нього додаються (додатки).

Обвинувальний акт підписується слідчим та прокурором, який його затвердив, або лише прокурором, якщо він склав його самостійно.

До обвинувального акта додається:

1) реєстр матеріалів досудового розслідування (ст. 109 КПК України). Цей документ складається з трьох блоків:

а) перелік процесуальних дій, проведених під час досудового розслідування, а також час їх проведення. Цей блок містить інформацію про процесуальні дії, що мали місце в ході досудового розслідування, наприклад: слідчі (розшукові) дії (допит, обшук, освідування тощо), повідомлення про закінчення досудового розслідування, надання доступу до матеріалів досудового розслідування тощо. Тут також вказуються результати проведених слідчих (розшукових) дій, зокрема, предмети, що були вилучені, та місце їх зберігання;

б) процесуальні рішення, прийняті під час досудового розслідування. У цьому блоці міститься перелік рішень осіб, що ведуть кримінальне провадження, у зв'язку з прийняттям яких виникли, змінилися або припинилися певні правовідносини. Прикладами подібних рішень можуть бути повідомлення про підозру, залучення особи як потерпілого до кримінального провадження, відвід захисника тощо. Крім того, мають бути вказані реквізити таких рішень, зокрема, дата прийняття, особа, яка прийняла рішення, та особа, яка погодила рішення (у разі якщо це вимагається законом);

в) вид заходу забезпечення кримінального провадження, дату і строк його застосування.

Реєстр матеріалів досудового розслідування підписує слідчий;

2) цивільний позов, якщо він був пред'явлений під час досудового розслідування;

3) розписка підозрюваного про отримання копії обвинувального акта, копії цивільного позову, якщо він був пред'явлений під час досудового розслідування, і реєстру матеріалів досудового розслідування;

4) розписка або інший документ, що підтверджує отримання цивільним відповідачем копії цивільного позову, якщо він був пред'явлений під час досудового розслідування не до підозрюваного.

У випадку, якщо особа обвинувачується у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у виді довічного позбавлення волі, то до обвинувального акта також додається письмове роз'яснення прокурора обвинуваченому про можливість, особливості і правові наслідки розгляду кримінального провадження судом присяжних (ч. 1 ст. 384 КПК України).

Т е м а 8. ПІДГОТОВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ

З а в д а н н я

1. За результатами підготовчого провадження суд постановив ухвалу про повернення обвинувального акту прокуророві. Проаналізуйте запропоновану ухвалу та вкажіть, які помилки були допущені суддею.

У Х В А Л А І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

08 грудня 2013 року

Дзержинський районний суд м. Харків
у складі: головуючої – судді В. Л. Гудзенко
при секретарі Л. В. Музичук
за участю:

прокурора С. В. Коропа,
розглянувши у підготовчому судовому засіданні в залі суду в м. Харків обвинувальний акт у кримінальному провадженні № 2008678000001 від 24.11.2013 року відносно Н. В. Савчина у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ст. 115, ч. 1 ст. 286 КК України, –

В С Т А Н О В И В:

Обвинувальний акт з додатками відносно Н. В. Савчина у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ст. 115, ч. 2 ст. 286 КК України, надійшов до Дзержинський районний суд м. Харків 28 листопада 2013 року.

По вказаному кримінальному провадженню було призначено підготовче судове засідання і викликані учасники судового провадження, відомості про яких містилися в обвинувальному акті.

Суд, вислухавши думку учасників підготовчого судового засідання, вважає за необхідне повернути обвинувальний акт

виходячи з наступного.

Згідно з п. 3 ч. 3 ст. 314 КПК України у підготовчому судовому засіданні суд має право прийняти рішення повернути обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру прокурору, якщо вони не відповідають вимогам цього Кодексу.

Відповідно до ст. 291 КПК України: 1. Обвинувальний акт складається слідчим, після чого затверджується прокурором. Обвинувальний акт може бути складений прокурором, зокрема, якщо він не погодиться з обвинувальним актом, що був складений слідчим. 2. Обвинувальний акт має містити такі відомості: 1) найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер; 2) анкетні відомості кожного обвинуваченого (прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце проживання, громадянство); 3) анкетні відомості кожного потерпілого (прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце проживання, громадянство); 4) прізвище, ім'я, по батькові та займана посада слідчого, прокурора; 5) виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, які прокурор вважає встановленими, правову кваліфікацію кримінального правопорушення з посиланням на положення закону і статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність та формулювання обвинувачення; 6) обставини, які обтяжують чи пом'якшують покарання; 7) розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням; 8) розмір витрат на залучення експерта (у разі проведення експертизи під час досудового розслідування); 9) дату та місце його складення та затвердження. 3. Обвинувальний акт підписується слідчим та прокурором, який його затвердив, або лише прокурором, якщо він склав його самостійно. 4. До обвинувального акта додається: 1) реєстр матеріалів досудового розслідування; 2) цивільний позов, якщо він був пред'явлений під час досудового розслідування; 3) розписка підозрюваного про отримання копії обвинувального акта, копії цивільного позову, якщо він був пред'явлений під час досудового розслідування, і реєстру матеріалів досудового розслідування; 4) розписка або інший документ, що підтверджує отримання цивільним відповідачем копії цивільного позову,

якщо він був пред'явлений під час досудового розслідування не до підозрюваного.

Проте всупереч цим вимогам наданий суду обвинувальний акт не містить затвердження прокурором обвинувального акта, оформленого належним чином, а саме: відсутня печатка прокуратури; в обвинувальному акті відсутні достатні дані, що підтверджують винуватість обвинуваченого.

Відповідно до положень ст. 109 КПК України реєстр матеріалів досудового розслідування складається слідчим або прокурором і надсилається до суду разом з обвинувальним актом. Реєстр матеріалів досудового розслідування повинен містити: 1) номер та найменування процесуальної дії, проведеної під час досудового розслідування, а також час її проведення; 2) реквізити процесуальних рішень, прийнятих під час досудового розслідування; 3) вид заходу забезпечення кримінального провадження, дату і строк його застосування.

У порушення вимог ст. 109, 291 КПК України у долученому до обвинувального акта Реєстрі матеріалів досудового розслідування невірно та не в повному обсязі названі процесуальні дії та процесуальні рішення, проведені та складені в ході досудового розслідування, зокрема, щодо прийнятих слідчим процесуальних рішень, відсутні відомості про представника потерпілого, а саме не зазначено адреси його проживання для виклику в судові засідання. У вказаному реєстрі також не зазначено час та дату завершення досудового розслідування та інше.

Розписки про вручення обвинуваченому копії обвинувального акта, реєстру матеріалів досудового розслідування та цивільного позову ставлять під сумнів, що вказані документи вручалися обвинуваченому, адже в них не зазначено кількості вручених аркушів та дати отримання, натомість є лише пусті графи.

Вищенаведені обставини свідчать про невідповідність обвинувального акта та додатків до нього вимогам ст. 109, 291 КПК України, а тому зазначені матеріали підлягають поверненню.

Керуючись ст. 109, 291, 314, 315, 316, 395 КПК України, суд –

У Х В А Л И В :

Обвинувальний акт з додатками у кримінальному провадженні № 2008678000001 від 24.11.2013 року відносно Н. В. Савчина у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ст. 115, ч. 1 ст. 286 КК України, – повернути прокурору.

Зобов'язати прокурора провести необхідні слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії з метою усунення виявлених недоліків протягом одного місяця з дня проголошення ухвали.

Ухвала про повернення обвинувального акта оскарженню не підлягає.

Суддя В. Л. Гудзенко

2. На підставі вихідних даних складіть ухвалу про призначення судового розгляду.

Методичні рекомендації

Ухвала про призначення судового розгляду постановляється, якщо під час підготовчого судового засідання не буде встановлено підстав для прийняття рішень, передбачених пп. 1–4 ч. 3 ст. 314 КПК України.

В ухвалі про призначення судового розгляду зазначаються:

– у вступній частині: дата і місце її постановлення, найменування суду, прізвище та ініціали судді (суддів), секретаря судового засідання та інших учасників судового провадження, найменування (номер) кримінального провадження, від кого й коли надійшов обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру або клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності, правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (її частини) закону України про кримінальну відповідальність, запобіжний захід, застосований до обвинуваче-

ного (вид і дата його обрання), інші заходи забезпечення кримінального провадження, дата ухвалення рішення про призначення підготовчого судового засідання;

– у мотивувальній частині: короткий зміст результатів проведення підготовчого судового засідання, узагальнений виклад позицій учасників судового провадження щодо можливості його призначення, заявлених під час підготовчого судового засідання клопотань і результатів їх розгляду, визначення порядку судового розгляду (відкрита чи закрита форма засідання), мотиви, з яких виходив суд при постановленні ухвали, й положення закону, якими він керувався;

– у резолютивній частині: рішення про призначення судового розгляду, дата, час і місце його проведення, склад суду (проведення судового розгляду кримінального провадження суддею одноособово, колегіально чи судом присяжних), який здійснюватиме судовий розгляд, у відкритому чи закритому судовому засіданні він здійснюватиметься, про виклик у судові засідання осіб, які братимуть участь у судовому розгляді.

Копія такої ухвали надсилається учасникам судового провадження не пізніше ніж за п'ять днів до початку судового розгляду.

Тема 9. СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

Завдання

Суд, розглянувши кримінальне провадження, визнав Н. В. Савчина винним у вчиненні інкримінованого йому злочину. Складіть обвинувальний вирок.

Методичні рекомендації

Вимоги до структури та змісту вироку передбачені в ст. 374 КПК України. Вирок суду складається із вступної, мотивувальної та резолютивної частин.

У вступній частині вироку зазначаються:

- 1) дата та місце його ухвалення;
- 2) назва та склад суду, секретар судового засідання;
- 3) найменування (номер) кримінального провадження;
- 4) прізвище, ім'я та по батькові обвинуваченого, рік, місяць і день його народження, місце народження і місце проживання, заняття, освіта, сімейний стан та інші відомості про особу обвинуваченого, що мають значення для справи;

- 5) закон України про кримінальну відповідальність, що передбачає кримінальне правопорушення, у вчиненні якого обвинувачується особа;

- 6) сторони кримінального провадження та інші учасники судового провадження.

У мотивувальній частині вироку зазначаються:

- 1) у разі визнання особи виправданою – формулювання обвинувачення, яке пред'явлене особі і визнане судом недоведеним, а також підстави для виправдання обвинуваченого із зазначенням мотивів, з яких суд відкидає докази обвинувачення; мотиви ухвалення інших рішень щодо питань, які вирішуються судом при ухваленні вироку, та положення закону, якими керувався суд;

- 2) у разі визнання особи винуватою наводяться: формулювання обвинувачення, визнаного судом доведеним, місце,

час, спосіб вчинення та наслідки кримінального правопорушення, форма вини і мотиви кримінального правопорушення; статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність, що передбачають відповідальність за кримінальне правопорушення, винним у вчиненні якого визнається обвинувачений; докази на підтвердження встановлених судом обставин, а також мотиви неврахування окремих доказів; мотиви зміни обвинувачення, підстави визнання частини обвинувачення необґрунтованою, якщо судом приймалися такі рішення; обставини, які пом'якшують або обтяжують покарання; мотиви призначення покарання, звільнення від відбування покарання, застосування примусових заходів медичного характеру при встановленні стану обмеженої осудності обвинуваченого, застосування примусового лікування відповідно до ст. 96 КК, мотиви призначення громадського вихователя неповнолітньому; підстави для задоволення цивільного позову або відмови у ньому, залишення його без розгляду; мотиви ухвалення інших рішень щодо питань, які вирішуються судом при ухваленні вироку, та положення закону, якими керувався суд.

У резолютивній частині вироку зазначаються:

1) у разі визнання особи виправданою – прізвище, ім'я та по батькові обвинуваченого, рішення про визнання його невинуватим у пред'явленому обвинуваченні та його виправдання; рішення про поновлення в правах, обмежених під час кримінального провадження; рішення щодо заходів забезпечення кримінального провадження, у тому числі рішення про запобіжний захід до набрання вироком законної сили; рішення щодо речових доказів і документів; рішення щодо процесуальних витрат; строк і порядок набрання вироком законної сили та його оскарження; порядок отримання копій вироку та інші відомості;

2) у разі визнання особи винуватою: прізвище, ім'я та по батькові обвинуваченого, рішення про визнання його винуватим у пред'явленому обвинуваченні та відповідні статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; покарання, призначене по кожному з обвинувачень, що визнані судом доведеними, та остаточна міра покарання, обрана судом;

початок строку відбування покарання; рішення про застосування примусового лікування чи примусових заходів медичного характеру щодо обмежено осудного обвинуваченого у разі їх застосування; рішення про призначення неповнолітньому громадського вихователя; рішення про цивільний позов; рішення про інші майнові стягнення і підстави цих рішень; рішення щодо речових доказів і документів; рішення про відшкодування процесуальних витрат; рішення щодо заходів забезпечення кримінального провадження; рішення про залік досудового тримання під вартою; строк і порядок набрання вироком законної сили та його оскарження; порядок отримання копій вироку та інші відомості.

Якщо особі пред'явлено декілька обвинувачень і деякі з них не доведені, то в резолютивній частині вироку зазначається, за якими з них обвинувачений виправданий, а за якими – засуджений.

Якщо обвинувачений визнається винуватим, але звільняється від відбування покарання, суд вказує це в резолютивній частині вироку.

У разі звільнення від відбування покарання з випробуванням відповідно до статей 75 – 79, 104 КК у резолютивній частині вироку зазначаються тривалість іспитового строку, обов'язки, покладені на засудженого, а також трудовий колектив або особа, на які, за їх згодою або на їх прохання, суд покладає обов'язок щодо нагляду за засудженим і проведення з ним виховної роботи. Коли призначається більш м'яке покарання, ніж передбачено законом, при зазначенні обраної судом міри покарання робиться посилання на ст. 69 КК України.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Поняття “процесуальні документи”, їх класифікація.
2. Загальні вимоги до складання процесуальних документів.
3. Види кримінальних процесуальних документів.
4. Процесуальний порядок початку досудового розслідування. Єдиний реєстр досудових розслідувань.
5. Процесуальні документи, які виносяться на початковому етапі досудового розслідування.
6. Підстави та процесуальний порядок повідомлення про підозру. Зміст повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.
7. Поняття і класифікація заходів забезпечення кримінального провадження
8. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
9. Клопотання слідчого, прокурора про застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
10. Запобіжні заходи: поняття та види.
11. Порядок застосування, зміни та скасування запобіжних заходів.
12. Ухвала слідчого судді про застосування запобіжного заходу.
13. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій.
14. Загальні вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій.
15. Процесуальний порядок проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Надання дозволу слідчим суддею на проведення слідчих (розшукових) дій
16. Фіксування слідчих (розшукових) дій. Вимоги, які ставляться законом до протоколів слідчих (розшукових) дій.
17. Поняття, види та система негласних слідчих (розшукових) дій.
18. Підстави та загальний порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
19. Вимоги до постанови слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій

20. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій.
21. Повідомлення осіб, щодо яких проводилися негласні слідчі (розшукові) дії.
22. Форми закінчення досудового розслідування.
23. Підстави закриття кримінального провадження.
24. Процесуальний порядок закриття кримінального провадження.
25. Оскарження рішення про закриття кримінального провадження.
26. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Протокол ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.
27. Дотримання розумних строків ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.
28. Обвинувальний акт. Його структура та зміст.
29. Поняття та значення стадії підготовчого провадження.
30. Процесуальний порядок підготовчого судового засідання.
31. Рішення, які приймаються за результатами підготовчого провадження.
32. Загальні положення судового розгляду.
33. Межі судового розгляду.
34. Процедура судового розгляду.
35. Судові рішення, їх види і вимоги, що до них ставляться, порядок ухвалення, процесуальна форма.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

Інструкцію з організації діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.08.2012 р. № 686 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень, затверджена наказом МВС України від 14.08.2012 р. № 700 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua>

Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затверджена наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/936/1687/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua>

Інструкція про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події та положень про комісії, затверджена наказом МВС України від 19.11.2012 р. № 1050 (із змін., внес. згідно з наказами Міністерства внутрішніх справ № 215 від 05.03.2013 р., № 326 від 01.04.2013 р., № 503 від 23.05.2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Інструкція про порядок виконання органами внутрішніх справ України ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та ухвал слідчого судді, суду про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, затверджена на-

казом Міністерства внутрішніх справ України від 31.08.2013 р. № 845 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 08.01.1998 р. № 53/5 (у ред. наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 15.11.2012 р. № 223-1679/0/4-12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 04.04.2013 р. № 511-550/0/4-13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 05.04.2013 р. № 223-558/0/4-13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Про доповнення до інформаційного листа Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 15.11.2012 р. № 223-1679/0/4-12 “Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод”: інформаційний лист ВССУ від 05.04.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні: наказ Генерального прокурора України від 19.12.2012 р. № 4гн (із змін., внес. наказом Генерального прокурора України від 26.07.2013 р. № 4гн-1) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua>

Положення про Головне слідче управління МВС України, затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 9.08.2012 р. № 686 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Положення про органи досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України, затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 9.08.2012 р. № 686 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затверджене наказом Генерального прокурора України від 17.08.2012 р. № 69 (із змін., затв. наказами Генерального прокурора України від 14.11.2012 р. № 113, від 25.01.2013 р. № 13, від 25.04.2013 р. № 54) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua>

Порядок взаємодії Генеральної прокуратури України та Міністерства внутрішніх справ України щодо обміну інформацією з Єдиного реєстру досудових розслідувань та інформаційних систем органів внутрішніх справ, затверджений наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України від 17.11.2012 р. № 115/1046 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua>

Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Наукова література

Гришин Ю. О. Постанова слідчого та прокурора про закриття кримінального провадження: особливості структури і змісту / Ю. О. Гришин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.corp-lguvd.lg.ua>

Грошевий Ю. М. Правові властивості вироку – акта правосуддя / Ю. М. Грошевий // Вибр. праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. – Х. : Право, 2011. – 656 с.

Збірник зразків процесуальних документів (досудове розслідування): наук.-практ. посіб. / автор. кол.: О. П. Бабіков, Є. О. Жицький та ін. – Х.: Оберіг, 2014. – 600 с.

Зеленецький В. С. Теория и практика обоснования решений в уголовном процессе Украины / В. С. Зеленецький, Н. В. Глинская. – Харьков: Страйд, 2006. – 336 с. – (Серия «Юридичний радник»).

Зразки процесуальних документів кримінального провадження: практич. посіб. / упоряд. А. В. Григоренко. – К.: ЦУЛ, 2013. – 332 с.

Каркач П. М. Державне обвинувачення в суді за новим кримінальним процесуальним законодавством України: навч. посіб. / П. М. Каркач. – Х. : Право, 2013. – 184 с.

Климчук М. П. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів у досудовому розслідуванні: навч. посіб. / М. П. Климчук, М. С. Цуцкірідзе. – К., 2013. – 203 с.

Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. – Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с.

Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. – Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 664 с.

Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – К.: Юстініан, 2012. – 1224 с.

Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми і таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів: науково-практичний посібник / авт. кол.: Р. Г. Андрєєв, Є. М. Блажівський, М. І. Гошовський та ін. – К.: Алерта, 2012. – 736 с.

Лупинская П. А. Решения в уголовном судопроизводстве: теория, законодательство и практика / П. А. Лупинская. – М.: Юристъ, 2006. – 174 с.

Молдован А. В. Кримінальний процес України. Лекції. Процесуальні документи: навч. посіб. / В. В. Молдован, Р. С. Кацавець. – К.: Правова єдність : Алерта, 2014. – 352 с.

Українська мова за правознавчим спрямуванням: навч.-метод. посіб. для самостійної роботи та практичних занять / уклад.: В. В. Комаров, В. В. Жернаков, В. В. Зуй та ін. – Х.: Право, 2010. – 188 с.

Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України від 13.04.2012 р. / О. А. Банчук, Р.О. Куйбіда, М. І. Хавронюк. – Х.: Фактор, 2013. – 1072 с.

Татаров О. Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС): моногр. / О. Ю. Татаров. – Донецьк : ТОВ “ВПП “ПРОМІНЬ”, 2012. – 640 с.

Татаров О. Ю. Складання кримінально-процесуальних документів у досудовому провадженні: навч. посіб. / О. Ю. Татаров. – К.: КНТ, 2013. – 376 с.

Чернявський С. С. Правове та організаційне забезпечення розгляду в ОВС заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події / С. С. Чернявський, О. Ю. Татаров // Бюл. М-ва юстиції України. – 2013. – № 2 (136). – С. 85-93.

Яновська О. Г. Кримінальне провадження. Процесуальні документи захисту: навч. посіб. / О. Г. Яновська, Л. Л. Лазебний. – К. : Прецедент, 2013. – 160 с.

З М І С Т

Загальні положення.....	3
Вихідні дані.....	6
Тема 1. Початок досудового розслідування.....	10
Тема 2. Повідомлення про підозру.....	18
Тема 3. Заходи забезпечення кримінального провадження. Запобіжні заходи.....	26
Тема 4. Слідчі (розшукові) дії.....	34
Тема 5. Негласні слідчі (розшукові) дії.....	42
Тема 6. Закриття кримінального провадження.....	51
Тема 7. Закінчення досудового розслідування шляхом звернення до суду з обвинувальним актом....	55
Тема 8. Підготовче провадження.....	59
Тема 9. Судовий розгляд.....	64
Контрольні питання.....	67
Список літератури.....	69

Навчальне видання

Електронне видання

ЗАВДАННЯ

**ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ІЗ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПРАКТИКУМ ЗІ СКЛАДАННЯ
ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ”**

(галузь знань 08 “Право”,
перший (бакалаврський) освітньо-кваліфікаційний рівень,
спеціальність 081 “Право”)

У к л а д а ч і: ВАПНЯРЧУК В’ячеслав Віталійович,
КАПЛІНА Оксана Володимирівна,
КАРПЕНКО Михайло Олегович,
ПОВЗИК Євген Вікторович,
ТУМАНЯНЦ Ануш Робертівна,
ШИЛЮ Ольга Георгіївна

Відповідальний за випуск *О. В. Капліна*

Редактор *Л. В. Русанова*
Комп’ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*

План 2015

Підп. до друку 15.09.2015. Вид. № 123.

Зам. № 123.